

Vad är Folkhälsomyndigheten egentligen ute efter?

Vad är Folkhälsomyndigheten egentligen ute efter? Frågan blir allt viktigare när antalet smittade och döda växer, men strategin förblir densamma.

Sverige tillhör de länder som per capita har flest rapporterade dödsfall i covid-19 i världen. Ändå är rekommendationerna oförändrade. Trots att det nu är helt klarlagt att covid-19 smittar innan symptom och att symptomfria står för mellan 40 och 50 % av smittöverföringen¹ så står det alltså på FHM:s hemsida: *Om en person i familjen är sjuk - måste alla stanna hemma då? Nej, så länge syskon eller andra familjemedlemmar inte har några symptom kan de göra som vanligt och gå till skolan, förskolan eller jobbet.*²

Trots att WHO nu förordar allmänt bruk av munskydd, så vägrar FHM att införa denna enkla åtgärd.

Hur kan man förklara att ett land som är så utsatt håller fast vid bevisligen missriktade rekommendationer?

Det finns bara två möjligheter: Antingen står det för en ovilja att medge misstag.

Eller så handlar det om att man har en uttalad strategi, en som tillämpas i det tysta, därför att den är så kontroversiell.

Det finns tecken på en ovilja att erkänna misstag. *New York Times* har nyligen beskrivit hur FHM tidigt tog kraftfull ställning mot rapporter om att covid-19 smittar utan symptom.³ Men kan detta helt förklara den fortsatta oviljan att sätta symptomfria kontakter i karantän?

”Vi har aldrig sagt att vi ska stoppa *all* smitta”, har Anders Tegnell sagt.⁴ Och om man undrar varför, kan ett annat uttalande kanske belysa saken: ”Vårt huvudsyfte nu det är att få smittspridningen att gå så långsamt som möjligt, och förstås på sikt få någon slags immunitet i samhället som gör att den inte kan spridas så snabbt i framtiden.”⁵

Folkhälsomyndigheten har alltid förnekat att man eftersträvar flockimmunitet, men har lika ofta producerat glädjekalkyler över hur många som har antikroppar, och sagt att detta ”kan hjälpa till att hålla nere smittspridningen ordentligt”.⁶ Tidigt sa Tegnell till och med om flockimmunitet att ”det är dit vi behöver komma. Vi kommer inte att få kontroll på det på något annat sätt.”⁷ Och på ett pressmöte i april: ”Jag skulle nog satsa en slant på att vi kommer att nå den immunitetsnivån genom att folk blir sjuka innan ett vaccin är tillgängligt.”⁸

Det är ett märkligt dubbelspel, en slags smygstrategi, som förnekas och bekräftas på samma gång.

Sverige har nu över femtusen döda och likafullt färre än tio procent med antikroppar – långt från flockimmunitet. Det har nyligen kommit rapporter⁹ om så kallad T-cellsimmunitet hos en del antikroppsnegativa individer – vilket skulle kunna tyda på att immuniteten är underskattad.¹⁰ Detta är hoppningivande. Men rapporterna är behäftade med problem: Slutsatser dras från ett fåtal individer. Tidsaspekten är också oklar, varför antikroppsresultaten är svårbedömda. Dessutom utlöser covid-19-viruset en T-cellsreaktion även hos dem som aldrig utsatts för smittan,¹¹ T-cellerna tycks då känna igen strukturer från vanliga förkylningsvirus. Möjligen kan sådan korsreaktivitet utgöra ett visst skydd även mot covid-19, men detta vet vi inte.

På platser där dödligheten i covid-19 har varit exceptionellt hög finns idag hög antikroppspositivitet. I Bergamo, i Italien, har 57 procent av befolkningen antikroppar.¹² I ett fängelse i USA har 54 procent antikroppar.¹³ Detta tyder på att de flesta smittade ändå får antikroppar, och att Sverige ännu har en låg immunitet.

Vi vet inte varför FHM vägrar att införa munskydd, eller isolera symptomfria. Men om det handlar om en outtalad förhoppning att via medveten smittspridning uppnå en högre immunitet – en strategi som inget annat land i världen tillämpar – då är våra smittskyddsansvariga livsfarliga.

Leif Bjermer, professor i lungmedicin och allergologi, Lunds universitet

Barbara Caracciolo, MSc i epidemiologi, med dr i äldreforskning

Marcus Carlsson, docent i matematik, Lunds universitet

Lena Einhorn, med dr i virologi

Stefan Einhorn, professor i molekylär onkologi, Karolinska institutet

Fredrik Elgh, professor i virologi, Umeå universitet

Andrew Ewing, professor i molekylärbiologi och kemi, Göteborgs universitet

Manuel Felices, med dr i endokrin kirurgi, sektionschef, Norra Älvsborgs Länssjukhus

Marie Gorwa, professor i teknisk mikrobiologi, Lunds universitet

Åke Gustafsson, med dr i virologi, tidigare chef för mikrobiologi och vårdhygien, Region Gävleborg och Region Uppsala

Claudia Hanson, associate professor, Global public health, Karolinska institutet

Olle Isaksson, professor emeritus i endokrinologi, Sahlgrenska akademien

Anders Jansson, överläkare i klinisk fysiologi, Danderyds sjukhus

Bo Lundbäck, senior professor i lungsjukdomarnas kliniska epidemiologi, Göteborgs universitet

Åke Lundkvist, professor i virologi, Uppsala universitet

Jan Lötvall, professor i klinisk allergologi, Göteborgs universitet

Björn Olsen, professor i infektionssjukdomar, Uppsala universitet

Gunnar Steineck, senior professor i klinisk cancerepidemiologi, Sahlgrenska Akademien, Göteborgs universitet

Jens Stilhoff Sörensen, fil dr, docent, institutionen för globala studier, Göteborgs universitet

Cecilia Söderberg-Nauclér, professor i medicinsk mikrobiell patogenes, Karolinska institutet

Dag S. Thelle, professor emeritus i epidemiologi, Universitetet i Oslo och Göteborgs universitet

Anders Vahlne, professor emeritus i klinisk virologi, Karolinska institutet

Anders Wahlin, professor emeritus i hematologi, Umeå universitet

¹ <https://www.acpjournals.org/doi/full/10.7326/M20-3012>

² <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/fragor-och-svar/>

³ <https://www.nytimes.com/2020/06/27/world/europe/coronavirus-spread-asymptomatic.html>

⁴ <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/virologidoktorn-folkhalsomyndighetens-strategi-ar-farlig>

⁵ <https://www.expressen.se/nyheter/strategin-lat-manga-smittas-i-lagom-takt/>

⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=2Mbs-RgittI&list=PLLqBo3UjMccAyAkJ9uiJkQpPjDYUoWIHp&index=21&t=0s>

⁷ <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/6j7vaO/anders-tegnell-hyllar-brittisk-tanke-kring-flockimmunitet-dit-vi-beh>

⁸ https://www.youtube.com/watch?v=o_pjvWJFzdA&list=PLLqBo3UjMccAyAkJ9uiJkQpPjDYUoWIHp&index=42

⁹ <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.06.21.20132449v1.full.pdf>

-
- ¹⁰ <https://www.biorxiv.org/content/10.1101/2020.06.29.174888v1.full.pdf>
- ¹¹ [https://www.cell.com/cell/pdf/S0092-8674\(20\)30610-3.pdf](https://www.cell.com/cell/pdf/S0092-8674(20)30610-3.pdf)
- ¹² <https://www.telegraph.co.uk/news/2020/06/09/half-people-tested-italys-coronavirus-epicentre-bergamo-have/>
- ¹³ <https://www.nytimes.com/2020/05/05/us/coronavirus-deaths-cases-united-states.html>